Baština Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

Simpozijum Perinatalni trendovi i socioekonomski status u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, 20 decembar /prosinac 2008.

Šimić, Srećko; Mehmedbašić, Senad

2009

Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

https://bastina.anubih.ba/handle/123456789/867

Preuzeto s Baštine Akademije nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine

https://bastina.anubih.ba/

AKADEMIJA NAUKA I UMJETNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE
АКАДЕМИЈА НАУКА И УМЈЕТНОСТИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

POSEBNA IZDANJA
KNJIGA CXXII

Odjeljenje medicinskih nauka
Knjiga 35

SIMPOZIJUM

PERINATALNI TRENDOVI I SOCIOEKONOMSKI STATUS U BOSNI I HERCEGOVINI

Sarajevo, 20. decembar/prosinac 2008.

Uredili

Srećko Šimić
Senad Mehmedbašić

SARAJEVO 2009.

BABY FRIENDLY HOSPITAL u FBiH – prednosti i nedostaci

Senad Mehmedbašić, Mira Ademović, Esma Zečević, Almasa Softić
Sarajevo

Uvod

Zdravstvo FBiH, slijedeći svjetski zdravstveni trend promocije prirodne prehrane već od 1996. godine formiranjem BF (Breast feeding) kabineta preduzima niz aktivnosti u tom smislu.
"Bolnice – prijatelji djece" – (Baby Friendly Hospital) su veoma važna, ako ne i najvažnija karika u uspostavi organiziranog sistema dojenja.
Cilj ovog rada jeste da evaluira doadašnje aktivnosti BF komiteta u formiranju "Bolnica – prijatelja djece". Analizom ovog projekta ukazat će se na vrijednosti i prednosti ali i nedostatke i poteškoće na koje nailazi Komitet u ostvarivanju zadatog cilja.

Metod rada

Retrospektivna ciljana studija. Izvor podataka su Bilten o unapređenju dojenja u FBiH "Dojenje", što ga izdaje Udruženje za unapređenje dojenja i izvještaji BF Komiteta FBiH – IBFAN.
Vrijeme istraživanja: 1996. – 2003. godina.

Rezultati rada

- Kontinuirana edukacija zdravstvenog osoblja
- Kontinuirana edukacija u školama, vrtićima i fakultetima
- Provođenje inicijative Baby Friendly u svim porodilištima
- Implementacija internacionalnog kodeksa u zakon zemlje
- Praćenje marketinga infant formule
- Godišnja analiza ishrane djece
- Podizanje kulture dojenja – propaganda preko knjiga i mass medija
- Pomaganje NGO-ima za dojenje i pitanje materinstva
- Poboljšanje socijalnog statusa žene i majke
- Saradnja sa drugim organizacijama sa istim ciljevima
- Saradnja sa zdravstvenim organizacijama perinatalne zaštite

Tabela 1. Aktivnosti BF Komiteta FBiH

АНУ БиХ

	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Kantonalni BF odbori	6	8	9	10	10	10	10	10
Osnovana NGO IBFAN		da						
Centri za dojenje	1	2	3	4	5	5	7	8
Edukacija zdravstvenih radnika – 18 časovni UNICEF seminari	622	514	140	220	136 farm. 223 uč. m.šk. 785	320	220	241
Baby Friendly Hospital			2	4	7	9	9	11
Edukacija trudnica – psihofizička priprema u gradovima		2	4	4	6	9	11	13
Edukacija izbjeglica u kolektivnim smještajima		da	da	da	da	da	-	-
Štampanje propagandnog materijala – leci, posteri, knjige i dr.	da	da	da	da	da	da	da	da
Prevođenje BF dokumenata	da	da	da	da	da	da	da	da
Propaganda preko mass medija	da	da	da	da	da	da	da	da
Internacionalni kodeks				Preveden na naš jezik	Nije usvojen zakon u FBiH. U RS jeste			
Analiza dojenja u populaciji	WHO 1994		IBFAN 1998					Anketa u toku
Istraživanja marketinga infant formule								da
Obilježavanje SEDMICE DOJENJA		da	da	da	da	da	da	da
Odlazak na druge medunarodne skupove (IBFAN, WHO, UNICEF)	da	da	da	da	da	da	da	da
Saradnja sa drugim medunarodnim organizacijama i zdravstvenim organizacijama	da	da	da	da	da	da	da	da
Organizacija medunarodnih skupova						WEMOS IBFAN UNICEF Sarajevo-Vogošća		

Tabela 2. Vrste i rezultati aktivnosti BF Komiteta FbiH

ANU BiH АНУ БиХ

Kanton-rodilište	*Edukacija*	*Kandidat sa edukacijom*	*Bolnica BFH*
1. UNSKO SANSKI			
Kantonalna bolnica Bihać	1997.		
Rodilište DZ – Bosanska Krupa	1997.		
Rodilište DZ – Cazin	2001. i 1997. g.		2001.
Rodilište DZ – Sanski Most	1997. i 1999. g.		1999.
2. ŽUPANIJA POSAVSKA			
Županijska bolnica Orašje	1997. i 2003. g.	DA	
3. TUZLANSKO PODRINJSKI			
Klinički centar Tuzla	2003. g.	DA	
Rodilište – Med. centar Maoča-Brčko			
Rodilište – Med. centar Gradačac	2002.		2003.
4. ZENIČKO DOBOJSKI			
Kantonalna bolnica Zenica	2001. i 1997. g.		2003.
Rodilišta DZ Visoko	2000.		1999.
Rodilište DZ Zavidovići	2000.		2001.
Opća bolnica Tešanj			
Rodilište – Žepče	2000.	nema uvjeta	
Rodilište DZ Olovo	2001.	nema uvjeta	
5. BOSANSKO PODRINJSKI			
Kantonalna bolnica Goražde	1997, 1996. i 2003.g.	DA	
6. SREDNJE BOSANSKI			
Kantonalna bolnica Travnik	1997. i 2000. g.		2001.
Rodilište DZ Fojnica			
Opća bolnica Nova Bila	2000.		2001.
Rodilište DZ Bugojno			
Rodilište DZ Jajce			
7. HERCEGOVAČKO NERETVANSKI			
RMC Dr. Safet Mujkić – Mostar	1997. i 1998. g.		1998.
Klinička bolnica Mostar	1997. i 1998. g.		1998.
Opća bolnica Konjic			
8. ZAPADNO HERCEGOVAČKA			
Rodilište DZ Ljubuški	1999.		
9. KANTON SARAJEVO			
Klinički centar	1996. i 2001.		
Opća bolnica	1996. i 2000.		2000.
10. HERCEGBOSANSKA ŽUPANIJA			
Opća bolnica Livno	1997.		

Tabela 3. Baby Friendly Hospital (BFH) u FBiH do 2003.

ANU BiH АНУ БиХ

Rodilišta	27	100%
BFH	11	40,7%
Kandidati za BFH	3	11,1%
Uskoro očekivani broj	14	51,8%

Tabela 4. Analiza BFH u FbiH

Mjesto	Broj poroda	Carski rez	Indukcija	VE	Prijevremeni porod od 27–38 tj.	Analgezija	Perinatalni mortalitet
RMC Mostar	685	21,6%	3,3%	2,5%	4,3%	0,5%	9%
KBC Mostar	1479	260 (18%)	118 (8%)	21 (1,4%)			18,2%
Sanski Most	364	-	-	(1,37%)	30 (8,2%)	-	-
Visoko	173	0	0	0	0		1 (0,6%)
Opća bolnica SA	1363	92 (6,75%)		46 (3,3%)	49 (3,59%)		
Zavidovići	190		0	0	1 (1%)		1 (1%)
Nova Bila	779	88 (11,3%)	0	0	17 (2,1%)		8,9%
Travnik	nema podataka						
Cazin	301	0	2 (0,66)	2 (0,66)	3 (1%)		2 (0,66)
GAK 3281 217 (6,6%) 11,1%							
Zenica	2487	51 (20,5%)	127(5,1%)	33 (1,3%)	140 (5,6%)		11,91%

Tabela 5. Porodi u BFH u FBiH (2002. godina)

Mjesto	Prvorotke	Drugorotke	Višerotke	Blizanačka t.
RMC Mostar	325 (47%)	360 i više		1%
KBC Mostar	534 (36,5%)	945 (63,5%)		17 (1,15%)
Sanski Most	131 (35,9%)	144 (39,5%)	27 (24,6%)	
Visoko	50 (29%)	71 (41%)	52 (30%)	1 (0,6%)
Opća bolnica SA				
Zavidovići	46 (24%)	93 (49,5%)	51 (26%)	
Nova Bila				7 (1%)
Travnik				
Cazin	82 (27,2%)	120 (39,9%)	99 (32,9%)	0
GAK	nema podataka			
Zenica	1316 (52,9%)	791 (31,8%)	380 (15,28%)	32 (1,28%)

Tabela 6. Porodilje u BFH u FBiH (2002. godina)

Mjesto	Težina u gr.			
	3000-3500	3500-4000	Preko 4000	Manje od 2500
RMC Mostar	324 (47%)	238 (34%)	149 (21%)	4,3%
KBC Mostar	570 (38,5%)	517 (35%)	225 (15,3%)	65 (4,4%)
Sanski Most	130 (35,7%)	112 (31%)	20 (5,5%)	18 (5%)
Visoko	66 (38,1%)	59 (34,1%)	23 (12,8%)	3 (1,7%)
Opća bolnica SA	631 (46%)	440 (32,28%)	158 (11,59%)	49 (3,6%)
Zavidovići	76 (40%)	62 (32,65%)	29 (15,26%)	2 (1%)
Nova Bila	81,7%		117 (15%)	26 (3,6%)
Travnik	nema podataka			
Cazin	134 (44,5%)	102 (33,9)	27 (9%)	3 (1%)
GAK				
Zenica				5,95%

Tabela 7. Težina neonatusa u BFH u FBiH (2002. godina)

Mjesto	U prva 24 sata	Po izlasku iz bolnice	Nakon 4 mj.	Nakon 6 mj.	sa 12 mj.
RMC Mostar	98%	95%	u gradu 75% na terenu 82%	59%	
KBC Mostar	100%	100%	nema podataka		
Sanski Most	100%	100%	nema podataka		
Visoko	100%	96%	62%	52%	5%
Opća bolnica SA	98,97%	98,97%	nema podataka		
Zavidovići	188 (98%)	187 (98,45%)	450 (90%)	350 (70%)	120 (24%)
Nova Bila	100%	95%	nema podataka		
Travnik					
Cazin	100%	100%	203 (67,6%)	149 (49,6%)	19,35%
GAK	100%	sa 1 mj. 90%		sa 6 mj. 82%	76%
Zenica					

Tabela 8. Dojenje u BFH u FBiH (2002. godina)

Mjesto	Isključivo dojenje		Dužina dojenja u %				
	3 mj.	6 mj.	Ne doji	3 mj.	6 mj.	12 mj.	preko 12 mj.
Sarajevo	56,0	18,0	8.1	81,6	64,8	46,4	20,1
Zenica	50,0	20,0	1,4	97,3	86,6	53,0	2,8
Mostar RMC	32,0	0,8	6,3	87,2	68,3	37,1	8,6
Mostar KBC	21,6	11,8	3,9	84,3	58,8	30,4	2,0
Bihać	4,8	0,0	4,8	71,4	57,1	23,8	/
Goražde	65,8	17,0	4,3	88,9	67,5	50,4	23,1
Livno	8,1	0,5	0,5	81,8	47,3	20,4	2,7
UKUPNO	238,3	68,1	29,3	592,5	450,4	261,5	59,3
PROSJEK	34,0%	9,7%	4,2%	84,6%	64,3%	37,4%	8,5%

Tabela 9. Dojenje u 1997. godini

1. BFH u FBiH po svom broju i distribuciji ne zadovoljavaju.
2. Najveća rodilišta (GAK Sarajevo, GAK Tuzla, GAK Bihać) nisu postala BFH, a centri su edukacije medicinskog kadra svih razina.
3. BFH tamo gdje su implementirane veoma povoljno djeluju na proces povećanja prirodne prehrane novorođenčadi i postizanju svih ciljeva u promociji dojenja.
4. Neophodne su dalje aktivnosti i novi napori BF Komiteta i IBFAN-a u cilju:
   - povećanja postotka dojene djece u FBiH
   - povećanja broja BFH
   - implementacij internacionalnog kodeksa u pozitivna zakonska akta
   - ograničenju marketing zamjena za majčino mlijeko
   - povećanju kulture i znanja za pravilnu ishranu djece preko mass medija

ANU BiH АНУ БиХ